

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У МИТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

© М.Д. Пецькович, М.В. Колодій, 2014

Сьогоднішні умови здійснення митної діяльності в Україні характеризуються не абиякою нестабільністю та невизначеністю, що є наслідком незадовільного політичного та економічного становища країни. А отже, ефективна реалізація постулатів митної діяльності України значно залежить від системи управління ризиками.

Одним із перших документів, який трактував особливості системи управління ризиками була Кіотська конвенція. Зокрема, у документі зазначено, що при застосуванні митного контролю використовується система управління ризиками, яка покликана спростити та гармонізувати митні правила і процедури, забезпечити максимальне використання інформаційних технологій у митній діяльності [1]. Варто зауважити, що Україна також приєдналася до даної конвенції [2]. Відповідно до статті 361 Митного кодексу України, ризик - це ймовірність недотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи, а управління ризиками передбачає роботу органів доходів і зборів з аналізу ризиків, виявлення та оцінки ризиків, розроблення та практичної реалізації заходів, спрямованих на мінімізацію ризиків, оцінки ефективності та контролю застосування цих заходів [3]. Не менш важливим нормативно-правовим актом у сфері управління ризиками є Наказ Міністерства фінансів України № 597 від 24.05.2012 р. [4].

У процесі аналізування ризиків митними органами основними об'єктами виступають товари, транспортні засоби, відомості, які містяться у документах представлених митним органам. Зокрема, особливої уваги потребує дослідження достовірності інформації вказаної у вантажно-митній декларації, яка основним чином відображає зобов'язання суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності щодо сплати митних платежів, а отже прямо впливає на надходження до державного бюджету України. Не дивлячись на стрімкий розвиток митної діяльності в Україні, вона характеризується ще значною кількістю недоліків, у тому числі щодо системи управління ризиками. Зокрема, серед головних незадовільних аспектів системи управління ризиками варто виокремити такі: відсутність практичної реалізації функцій уповноваженого економічного оператора; недостатній рівень електронного декларування, в силу відсутності інформації у суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності про його переваги та можливості реалізації; відсутність прогресивних ІТ - рішень у сфері митного контролю; недосконалість митного законодавства у даній сфері, зокрема його недостатність та двозначність тлумачення; відсутність ефективної системи пост-аудиту тощо. Таким чином, управління ризиками у митній діяльності є чи не основним елементом всієї митної справи, оскільки покликане мінімізувати негативні наслідки для держави через недопущення порушень вимог чинного законодавства. На даний момент Департамент митної справи визначив основні перспективи розвитку системи управління ризиками у процесі митного оформлення, яка є інструментом підтримання балансу між спрощенням митних формальностей та забезпечення необхідного рівня контролю. Проте, удосконалення системи управління ризиками потребує ще значних зусиль як митних органів, так і суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

1. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур (Кіотська конвенція) від 18.03.1973. 2. Закон України № 227-V від 05.10.2006 р. «Про приєднання України до Міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур у зміненій редакції згідно з Додатком I до Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур», із змінами і доповненнями N 3018-VI від 15.02.2011 р. 3. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.2012 р., із змінами і доповненнями № 1201-VII від 10.04.2014 р. 4. Наказ МФУ № 597 від 24.05.2012 р. «Про затвердження Порядку здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками в митній службі України».